

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лісового господарства та екології
Кафедра екології

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Бобков Максим Олександрович

УДК 504.454

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**Оцінювання впливу на довкілля
господарської діяльності філії «Тетерівське лісове господарство»
ДП «Ліси України» Київської області**

101 «Екологія»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

_____ **М. О. Бобков**
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
Піциль А. О.
к.с-г.н., доцент

Житомир – 2023

АНОТАЦІЯ

Бобков М. О. Оцінювання впливу на довкілля господарської діяльності філії «Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України» Київської області – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 101 – Екологія. – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

У даній кваліфікаційній роботі наведені результати негативного впливу на довкілля при здійсненні планованої діяльності на території філії «Тетерівське лісове господарство». Рекомендовані заходи, які направлені на запобігання, зменшення, негативного впливу на довкілля, та рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин на території філії.

Ключові слова: довкілля, планова діяльність, оцінка, вода, повітря, ґрунт, рослини, тварини, природоохоронні заходи.

SUMMARY

Bobkov M. U. Environmental Impact Assessment of the Branch's Activity "Teteriv Forestry" of DP "Forests of Ukraine" of Kyiv Oblast.– Manuscript qualification work.

Qualification work for the master in ecology in specialty 101 Ecology. – Polissya National University, Zhytomyr, 2023.

In this qualification paper, the results of the negative impact on the environment during the implementation of the planned activity on the territory of the branch "Teteriv Forestry. Recommended measures aimed at prevention, reduction, negative impact on the environment, and rare and endangered species of plants and animals on the territory of the branch.

Keywords: environment, planned activities, assessment, water, air, soil, plants, animals, environmental protection measures.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА МЕТА ОВД В ГАЛУЗІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ	7
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТУ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПРОВАДЖЕННІ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	11
2.1. Опис місця проведення планової діяльності «Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України»	11
2.2. Екологічна оцінка поточного стану довкілля та опис його можливої зміни без провадження планової діяльності	17
2.2.1. Геоморфологічна та геологічна і сейсмологічна характеристика	17
2.2.2. Кліматичні умови	18
2.2.3. Ґрунти підземні та поверхневі води	20
2.3. Програма та методика проведення досліджень	21
РОЗДІЛ 3. ФАКТОРИ ДОВКІЛЛЯ, ЯКІ ВІРОГІДНО ПІДЛЯГАЮТЬ ВПЛИВУ З БОКУ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОПИС ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ, НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ	23
3.1. Негативні впливи на довкілля при здійсненні планованої діяльності на території філії «Тетерівське лісове господарство»	23
3.2. Вплив господарської діяльності на флору, фауну та рідкісні зникаючі види	
3.2.1. Рідкісні і зникаючі види рослин і тварин	28
3.3. Рекомендаційні заходи, направлених на запобігання, зменшення, негативного впливу на довкілля, та рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин на території філії «Тетерівське лісове господарство»	
ДП «Ліси України»	29
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.	33
ДОДАТКИ	35-41

ВСТУП

Одним з найважливіших механізмів участі громадськості в управлінні лісами є процес оцінки впливу на довкілля (ОВД). ОВД передбачена законодавством і успішно застосовується в багатьох розвинених країнах протягом кількох десятиліть.

Оцінка впливу на довкілля регулює оцінку впливу планованої діяльності на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, розроблення заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення чи усунення таких наслідків (такого впливу) та сферу суспільних відносин, що виникають у зв'язку із забезпеченням підвищеного позитивного впливу.

Оцінка впливу на довкілля господарської діяльності, яка провадиться Тетерівським лісовим господарством державного підприємства "Українське лісове господарство", проводилася з метою визначення можливості та прийнятності планованої діяльності, обґрунтування екологічних, економічних, технічних, організаційних, державно-правових, соціальних та інших заходів щодо забезпечення екологічної безпеки та вжиття необхідних заходів для запобігання можливим негативним екологічним, економічним і соціальним змінам у процесі провадження господарської діяльності.

ОВД також важлива у лісовій газузі, яка відіграє важливу роль в економіці будь-якого регіону і має на меті оцінити вплив лісозаготівель на атмосферне повітря, водні ресурси, ґрунтовий покрив, поводження з відходами, соціальне середовище та стан здоров'я населення. Важливість та актуальність цього питання, а також обмеженість сфери оцінювання на лісогосподарських підприємствах зумовили вибір робочих тем для магістерської роботи.

Мета роботи – оцінка впливу на довкілля господарської діяльності, яка провадиться Тетерівським лісовим господарством, з метою визначення можливості та прийнятності планованої діяльності, обґрунтування екологічних, економічних, технічних, організаційних, державно-правових, соціальних та інших заходів щодо забезпечення екологічної безпеки та вжиття необхідних

заходів для запобігання можливим негативним екологічним, економічним і соціальним змінам у процесі провадження господарської діяльності.

Для досягнення вище наведеної мети ставили наступні завдання:

- статистична (виробнича та фінансова) звітність;
- облік лісових ресурсів (лісопродукції), що виходять з лісу;
- обстеження лісу на наявність шкідників та хвороб;
- Видозміна параметрів лісового фонду;
- Перевірка дотримання чинного законодавства при здійсненні лісогосподарської діяльності (наприклад, перевірки, обстеження, акти сертифікації лісосік);
- Стан лісів з особливою природоохоронною цінністю;
- Лісовий моніторинг;
- Детальне вивчення спеціального використання лісових ресурсів під час лісозаготівель як фактору впливу на довкілля;
- Визначення характеру впливу на водні ресурси та висвітлення заходів, що вживаються підприємством для запобігання негативному впливу своєї діяльності на водні ресурси;
- Визначення характеру негативного впливу діяльності на ґрунтовий покрив та висвітлення заходів, що вживаються для запобігання негативному впливу на ґрунтовий покрив;
- Визначення значущості впливу на навколишнє середовище (за тривалістю, інтенсивністю та тяжкістю);
- Формулювання висновків та рекомендацій

Об'єкт дослідження – планова та поточна діяльність Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України» Київської області.

Предмет дослідження – оцінка впливу на фактори довкілля в процесах поточної та планової діяльності Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України» Київської області, та заходи, що вживаються підприємством для запобігання негативному впливу на компоненти довкілля.

Для виконання поставлених завдань використовували методи . аналітичні описові, прогнозування, екстраполяції та узагальнення.

Перелік публікацій:

1. **Бобков М.О.** Оцінювання впливу на довкілля діяльності філії «Тетерівське лісове господарство» Київська область. Лісівництво, деревообробка та озеленення: стан, досягнення і перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ДБТУ, 24-25 жовтня 2023 р.). – Харків, 2023. 81– 82 с.

2. Коротун А.Ю., Полівчук В.Ю., **Бобков М.О.**, Піциль А.О. Екологічна оцінка загального санітарного стану лісів Житомирської області. Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, електроенергетиці, лісовому та садовопарковому господарстві»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 26 жовтня 2023 року. – Біла Церква: БНАУ. 13– 15 с

3. Полівчук В. Ю., **Бобков М. О.**, Горкун М. О., Піциль А. О Огляд стану лісів та лісового господарства України. Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми агропромислового виробництва України: виклики і шляхи розвитку в умовах війни і повоєнної відбудови» (с. Оброшине, 23 листоп. 2023 р.). Львів-Оброшине, 2023. 106–108 с.

Практичне значення отриманих результатів: Результати випускної магістерської роботи можуть бути використані для розробки та планування заходів щодо зменшення негативного впливу на навколишнє середовище окремих видів використання лісових ресурсів, а саме суцільних рубок та лісовідновлення.

Структура та обсяг роботи: кваліфікаційна робота включає 41 сторінки друкованого тексту 1 таблицю, 3 рисунків та 35 джерел літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА МЕТА ОВД В ГАЛУЗІ

ЛІСОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Процес ОВД (оцінка впливу на довкілля) може вирішити наступні питання. По-перше, процес ОВД дозволяє всім зацікавленим сторонам, особливо широкій громадськості, висловити свою думку щодо діяльності, запланованої клієнтом; ОВД призначена для вирішення суперечок на ранній стадії, наприклад, коли місцеві громади виступають проти реалізації діяльності, яка ще не розпочалася.

Метою процесу скринінгу є налагодження діалогу між клієнтом і зацікавленими сторонами для розробки узгоджених варіантів реалізації діяльності, які задовольняють усі сторони діалогу і максимально враховують їхні інтереси. По-друге, процес ОВД вимагає практичної оцінки впливу запланованої діяльності на навколишнє середовище. Результатом такої оцінки є звіт з ОВД. В принципі, звіт готується за участю експертів у відповідній галузі, має науково-дослідницький характер і має на меті

1) Виявлення негативного впливу планованої діяльності на навколишнє середовище.

2) Розробити заходи щодо зменшення або усунення негативних наслідків планованої діяльності;

3) у разі неможливості вжити заходів щодо зменшення або усунення впливу, розробити компенсаційні заходи для забезпечення відновлення окремих компонентів довкілля, що зазнали негативного впливу, після завершення реалізації проекту.

Обов'язковим елементом програми ОВНС є розробка альтернативних варіантів програмної діяльності. Альтернативи визначаються як ряд варіантів, що відрізняються від основного варіанту запланованої діяльності. Це може включати інший обсяг діяльності, використання інших технологій або методів тощо.

Процес ОВД вимагає оцінки впливу не тільки основного варіанту планованої діяльності, але й його альтернатив. Варто також розглянути варіант "нічого не робити", який може встановити "нульову точку" для аналізу змін у навколишньому середовищі під час реалізації діяльності.

Рисунок 1 – Схема проходження процедури ОВД

Передумовою появи інструментів оцінки впливу на довкілля є масштабні антропогенні зміни довкілля. Наприклад, у США початок функціонування цього механізму екологічного управління датується 1970 р. У нашій країні закон "Про оцінку впливу на довкілля" був прийнятий 24.05.2017 р. № 2159-VII [14], що стало своєрідним переломним моментом у реформуванні екологічної політики [3], адже її розвиток пройшов довгий шлях (до його прийняття шлях (до його прийняття діяв Закон "Про екологічну експертизу" від 08.03.1994 № 45/93-ВР).

ОВД є обов'язковою в Україні з 18 грудня 2017 року, коли набув чинності Закон України "Про оцінку впливу на довкілля". Закон визначає перелік видів діяльності, які потребують оцінки впливу; всі документи, пов'язані з програмою ОВД, доступні у фізичній формі безпосередньо у спонсорів програмних заходів або в електронній формі на веб-сайті Національного реєстру з ОВД, який веде Міністерство природних ресурсів [12].

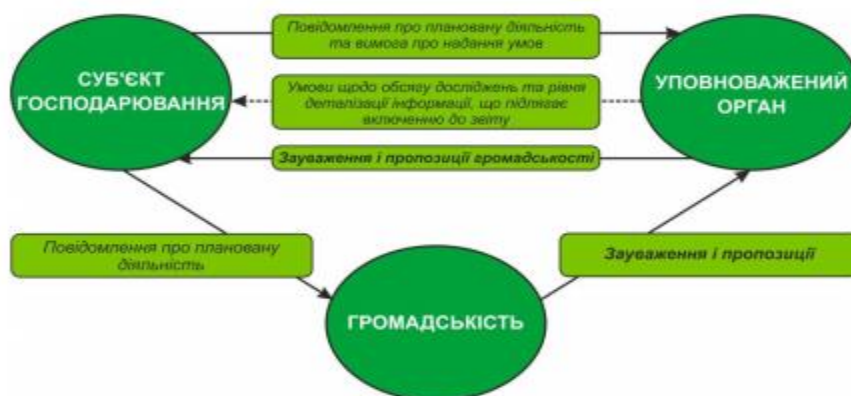

Рисунок 2 – Схема руху документів під час громадського обговорення на стадії скоупінгу

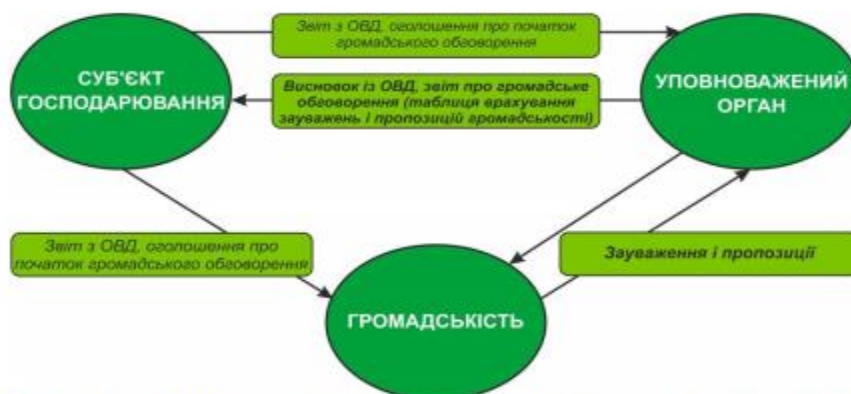

Рисунок 3 – Схема руху документів під час громадського обговорення на етапі аналізу звіту з ОВД

Після громадського обговорення уповноважений орган надає лісогосподарському підприємству висновок про прийнятність запланованої діяльності (якщо виробнича діяльність дійсно дозволена). У такому випадку лісогосподарський оператор може подавати заявку на отримання концесійної ліцензії; станом на кінець 2022 року окремі лісо утримуючі підприємства користуються певними правовими колізіями "сірими зонами" через відсутність необхідних норм та правил.

Дійсно, законодавча база не передбачає, що конкретні ліцензійні документи повинні бути надані та отримані через процес ОВД; деякі компанії були зареєстровані через програму ОВД; деякі лісогосподарські підприємства отримали лісорубні квитки без проходження процесу ОВД, стверджуючи, що мають затверджену та погоджену норму лісозаготівлі. На нашу думку, це попу законна практика, але ці питання мають бути законодавчо врегульовані в коротко часовий термін з дотриманням усіх вимог.

РОЗДІЛ 2.

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТУ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПРОВАДЖЕННІ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Опис місця проведення планової діяльності «Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Запланована діяльність здійснюватиметься на землях лісового фонду, постійним користувачем яких є ДП "Ліси України" в особі філії "Тетерівське лісове господарство"; ДП "Ліси України" перебуває у державній власності та належить до сфери управління Державної служби лісових ресурсів України.

Поштова адреса: 07720, вул. Привокзальна, 34

смт. Пісковка, Бучанський район,

Київська область, тел. 04675 33-4 - 07

E-mail office@tetdlg.kiev.ua

Філія здійснює управління своїми лісами у повній відповідності до лісовпорядної документації, враховуючи цільове призначення лісу та використання його функцій.

В результаті безперервного лісовпорядкування щорічно оновлюється характеристика лісового фонду та визначається поточний план рубок і господарських заходів, а також його регіональне розміщення.

Проект організації та розвитку лісового господарства державного підприємства "Тетерівське лісове господарство" підготовлений на основі базового лісовпорядкування 2016 року, виконаного групою комплексних лісовпорядних досліджень державного підприємства "Укрсільгосплісопроект", і розроблений на ревізійний період 2017-2026 рр. з урахуванням ситуації економічного та соціального розвитку регіону та у ній визначено та обґрунтовано основні напрями організації та розвитку лісового господарства галузі з урахуванням перспективи.

Згідно з даними безперервного лісовпорядкування до 2023 року, загальна площа земель лісового фонду становить 35 000 га.

Площа безперервного лісовпорядкування у 2022 році становить 37 984 га.

У 2016 році основне лісовпорядкування здійснювалося відповідно до вимог чинних лісогосподарських директив, рішень Першої лісовпорядної та технічної конференції за результатами натурного обстеження та за першою категорією.

Розподіл площі лісництв філії «Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України» по адміністративних районах в межах сільських і селищних рад наведені у (табл. 1.).

Таблиця 1.

Найменування лісництва	Отг	Площа, га
Бучанський район		
Мирчанське	Бородянська ОТГ	3898,2
Поташнянське	Бородянська ОТГ	4668,5
Тетерівське	Пісківська ОТГ	4440,2
Пісківське	Пісківська ОТГ	3833,7
Мигальське	Пісківська ОТГ	4082,6
Кодрянське	Макарівська ОТГ	4878,4
Разом		22368,7
Вишгородський район		
Кухарське	Іванківська ОТГ	5413,4
Блідчанське	Іванківська ОТГ	4203,5
Разом:		9615,9
Разом по лісництву		37984

Лісове господарство створено з метою забезпечення невиснажливого ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісового фонду, а також охорони і відтворення рослинного та тваринного світу.

Ключові особливості запланованих заходів (група).

- Охорона лісів від пожеж, незаконних рубок та інших порушень,
- Боротьба зі шкідниками та хворобами лісу,
- Здійснення заходів з формування та оздоровлення лісів (наприклад, рубки догляду, санітарні рубки),
- Відтворення лісів,

- Спеціальне використання лісових ресурсів (рубки головного користування); - утримання та ремонт лісових доріг,
- інші види діяльності.

Розподіл лісів за категоріями здійснювався відповідно до Постанови Кабінету Міністрів № 733 від 13 квітня 2007 року "Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок" ("Порядок") та Постанови Кабінету Міністрів № 301 від 18 квітня 2012 року "Перелік автомобільних доріг загального користування державного значення".

Категоризація лісів була затверджена Наказом № 62 Державного комітету лісового та мисливського господарства України від 16 лютого 2010 року. Особливо охоронювані ліси затверджені Наказом № 15 Київського обласного управління лісового та мисливського господарства від 16 лютого 2010 року.

Категорії лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного та іншого призначення встановлюються відповідно до пунктів 5-5.2 Порядку. Категорії рекреаційних та оздоровчих лісів визначалися відповідно до пунктів 6-6.5 Порядку. Присвоєння категорій лісів природоохоронного призначення здійснювалося відповідно до п. 7-6 Порядку.

Поточна розрахункова лісосіка на 2015-2024 роки базується на базовому лісовпорядкуванні 2014 року

Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання (УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ) провело розрахунок базового лісовпорядкування 2015 року

Виробниче об'єднання "УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ" (УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ) здійснило розрахунок базової лісовпорядкування на 2015 рік погодженою з Міністерством екології та природних ресурсів України 11 вересня 2000 року та затвердженою Наказом № 107 Державного комітету лісового господарства України від 13 вересня 2001 року.

Розрахункова лісосіка затверджена Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 361 від 30 травня 2020 року.

Обсяг розрахункової лісосіки - 90,17 тис.м³ ліквідної деревини, в тому числі:

- по господарствах:

- хвойне - 88,22 тис. м³ (сосна)

- м'яколистяне – 3,95 тис.м³

в т.ч. березова – 2,50 тис.м³

чорно-вільхова – 1,14 тис.м³,

осикова - 0,32 тис.м³.

- по категоріях лісів:

захисні ліси - 18,8 тис.м³

експлуатаційні ліси - 72, 20 тис.м

По відношенню до попередньої, розрахункова лісосіка зменшилась на 11,7 тис.м³, в

тому числі: - по господарствах:

- хвойне 8,78 тис.м³,

- твердолистяне 1,93 тис.м³,

- м'яколистяних 0,74 тис.м³.

- по категоріях лісів:

- рекреаційно-оздоровчі насадження -1,65 тис.м³,

- захисні ліси -0,63 тис.м³,

- експлуатаційні ліси -9,33 тис.м³

Розрахункова площа втрат лісів була зменшена шляхом додавання 510 га особливо охоронюваних лісів до особливо охоронюваних лісів (ділянки лісу, де мешкають рідкісні та зникаючі види флори і фауни).

Лісові ділянки, де мешкають рідкісні та зникаючі види флори і фауни, репрезентативні ділянки екосистем, ділянки, що мають соціальне значення тощо). (наприклад, репрезентативні екологічні території, соціально важливі території тощо). Експлуатаційний фонд (2015 рік) охоплює 2378,9 га, з запасом стовбура 890870 м³. Обґрунтування розрахункової лісосіки на період з 2015 по 2024 роки базується на даних таблиці наведених у додатку 1.

Відповідно до пункту 2.7 Правил відпуску деревини в порядку рубок головного користування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 року № 364), при проведенні суцільних рубок площа лісосіки, що відводиться в порядку рубок головного користування, повинна становити

У разі застосування суцільних рубок площа, що підлягає заготівлі, не повинна перевищувати

- У лісах, що експлуатуються: 3 га в хвойних лісах та 5 га в інших лісах;
- 3 га в інших лісах.

Діяльність, що планується у формі спеціального використання лісових ресурсів, є позитивною.

Саме постачання сировини для деревообробної промисловості, сплата податків і зборів до державного та місцевих бюджетів (у тому числі рентних платежів), створення нових робочих місць, постачання сировини для деревообробної промисловості, постачання сировини для деревообробної промисловості (в т.ч. рентні платежі), створення нових робочих місць та забезпечення паливною деревиною місцевих мешканців і соціальних об'єктів.

Під час заготівлі деревини забороняється вирубування та пошкодження дерев, чагарників і насінневих дерев, занесених до Червоної книги України, та інших дерев, що мають особливе значення для збереження біорізноманіття. У

місцевому кадастрі повинні бути перелічені цінні та рідкісні дерева, занесені до Червоної книги України, а також дерева, насіннєві дерева та їх групи, дерева з дуплами або гніздами птахів, дерева поблизу або навколо мурашників і нір, та інші дерева, які не підлягають вирубці і повинні залишатися на території концесії. На підставі польової інвентаризації інформація про наявність таких дерев (із зазначенням кількості таких дерев за видами) повинна бути внесена в лісорубний квиток як дерева, що не підлягають рубці.

Комплексні лісозаготівельні заходи, включаючи підготовку лісосік до проведення рубок, повинні здійснюватися у спосіб, що виключає або мінімізує негативний вплив на стан лісу та його відтворення. До початку підготовки лісосіки для кожної лісосіки розробляється технологічна карта. Ці технологічні карти відображають лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт з урахуванням конкретних умов. Технологічні карти включають перелік підготовчих робіт, у тому числі виробничі приміщення, обладнання, дороги, лісосіки, способи проведення лісосічних робіт (валка, обрізка, трелювання, розкрязування, сортування, навантаження, навантаження та очищення лісосік), послідовність створення пасік, заходи з охорони праці та екологічні вимоги (запобігання ерозії ґрунту, охорона підліску тощо).

На особливо охоронюваних лісових територіях (ООЛТ) рубки головного користування заборонені.

З 2000 року міжнародна екологічна організація Forest Stewardship Council проводить сертифікацію лісів у ДП "Тетерівське лісове господарство", правонаступником якої є філія "Тетерівське лісове господарство" ДП "Лісове господарство України".

Сертифікація засвідчує, що лісгосп відповідає не лише вимогам національного законодавства, а й міжнародним стандартам екологічно безпечного та сталого ведення лісового господарства.

Щороку представники незалежної міжнародної ради проводять щорічний аудит FSC-сертифікації лісоуправління та ланцюга постачання деревини.

На основі досвіду, набутого в процесі міжнародної лісової сертифікації, впроваджуються передові сучасні практики природного лісовідновлення та системи лісоуправління, які відповідають екологічним та соціальним принципам і стандартам Лісової опікунської ради (FSC).

2.2. Екологічна оцінка поточного стану довкілля та опис його можливої зміни без провадження планової діяльності

2.2.1. Геоморфологічна та геологічна і сейсмологічна характеристика

У геоморфологічному відношенні територія діяльності філії належить до льодовикової осадової рівнини і є частиною Дніпровсько-Донецької западини.

Належить до осадової рівнини і є частиною Дніпровсько-Донецької западини.

Територія Дніпровсько-Донецької западини характеризується наступними глибинними формами рельєфу. Юрські, крейдяні та палеогенові відклади.

У геоморфологічному відношенні територія лісництва належить до моренної рівнини. Зандрова рівнина Київського Полісся. Київське Полісся - осадова низовина, рельєф якої нахилений на північний схід.

Вона нахилена на північний схід. Абсолютні висоти Київського Полісся коливаються від 110 м до 180 м.

Водні льодовики, морени і моренні низовини Київського Полісся розділені широкими, неглибоко врізаними, терасовими річковими долинами.

Тут розташовані терасові річкові долини річок Ірпінь, Здвиж та їхніх приток. Значна частина цих долин займають водно-болотні угіддя. Надзаплавні тераси складені пісками, внаслідок чого утворився еоловий рельєф.

Долина річки Ірпінь в межах Дніпровсько-Донецької западини протікає через верхньопалеогенові відклади і заглиблюється до вершини Київської тераси.

Четвертинні відклади - це комплекс моренних, водно-льодовикових, алювіально-річкових та льодовикових відкладів. Літологічно вони включають суглинки, валуни, супіски, глини та супіски, глини і піски. Ці комплекси перекриті палеоген-неогеновими та піщано-глинистими породами.

Негативні ендогенні та екзогенні процеси, а також явища геологічного або геотехнічного походження геологічного чи геотехнічного походження не спостерігається.

2.2.2. Кліматичні умови

Клімат регіону помірно-континентальний, сформований переважно під впливом атлантичної повітряної маси. Він характеризується відносно м'якою зимою і теплим, вологим літом.

Безморозний період становить 160-170 днів на рік.

Середньорічна кількість опадів становить 745 мм.

Напрямок вітру визначається взаємним розташуванням систем високого і низького тиску, а швидкість вітру - різницею тиску між взаємодіючими регіонами.

У холодну пору року в регіоні формується зона антициклонів, утворена західним і східним відрогами антициклонів, з переважаючими північно-західними і південно-східними вітрами. Влітку частіше спостерігаються західні та північно-західні вітри. Циклонічна діяльність особливо активна взимку, причому під час проходження циклонів спостерігаються вітри різних напрямків.

Середньорічна швидкість вітру становить 3-4 м/с, з найвищою середньомісячною швидкістю вітру в лютому і найнижчою в серпні.

Сильні вітри спостерігаються в регіоні в періоди циклонічної активності, часто в холодну пору року. Рельєф місцевості та висота над рівнем моря відіграють важливу роль у процесі посилення вітру.

Ймовірність (у відсотках від загальної кількості подій) вітру зі швидкістю 10 м/с і більше протягом зимового сезону (грудень-лютий) становить 6,4%.

Максимальна швидкість вітру зазвичай становить від 16 до 20 м/с, в окремі роки досягаючи 24-28 м/с, з поривами до 30 м/с.

Температура.

- Середньорічна 7,1°C;

- максимальна 40°C

- Мінімальна - мінус 35°C;
- мінус 5°C, коли нижче нуля;
- Найхолодніші 5 днів мінус 22°C;

Середній атмосферний тиск 745 мм рт. ст.

Ожеледь.

Утворення ожеледі в регіоні пов'язане з частим переміщенням циклонів з півдня і південного заходу. Це пов'язано з частим переміщенням циклонів з південного заходу. Поширення льоду пов'язане з висотою місцевості. На поширення льоду впливають місцеві умови, такі як висота рельєфу, шорсткість і форма хвилястості, лісистість і відкритість для потоків, що переносять вологу.

Вологі потоки легкість утворення ожеледі на певній території визначається частотою утворення ожеледі, тривалістю ожеледі та розміром ожеледі, тривалістю, що характеризується максимальним розміром відкладень. Всі види атмосферного обледеніння, найпоширенішим з яких є паморозь. Середньорічна кількість випадків обледеніння становить 15-20 на рік. Середня тривалість ожеледі - 5-7 годин.

Опади

Режим опадів характеризується багаторічними середньомісячними та середньорічними опадами. Річний тренд місячної кількості опадів показує, що максимум припадає на літо, а мінімум - на березень. Залежно від року.

В окремі роки місячна кількість опадів значно відхиляється від середньобагаторічної, що залежить від умов атмосферної циркуляції. В окремі роки вона значно відхиляється від середньобагаторічної кількості опадів і перевищує її в два-три рази.

Середньорічна кількість опадів становить 745 мм.

Сніговий покрив і промерзання ґрунту

Сніговий покрив у регіоні з'являється в третій половині листопада і сходить наприкінці березня. Танення відбувається в березні. Середньорічна тривалість залягання снігового покриву становить 95 днів. Товщина снігового покриву (середня висота за 10 днів) невелика, коливається в межах 15-25 см

через часте танення. - досягає 45-50 см. Через малу висоту снігового покриву промерзання ґрунту досить глибоке. Середня глибина промерзання ґрунту становить 60-85 см, а максимальна - 155 см.

Грози.

Грози спостерігаються в регіоні з квітня по вересень, в інші місяці грози бувають рідко. Протягом року виникнення гроз в основному пов'язане з проходженням холодних фронтів. Середньорічне значення. Середня кількість грозових днів на рік становить 30-35, а максимальна - 50. Середня тривалість гроз становить 65-85 годин на рік, також трапляються лісові пожежі, спричинені блискавками.

2.2.3. Ґрунти підземні та поверхневі води

В основі геологічної будови лежать четвертинні породи, представлені суглинками, супісками та пісками дрейфово-льодовикового походження.

Найпоширенішими ґрунтами в лісових масивах є підзолисті ґрунти, слабопідзолисті ґрунти, піщані ґрунти, глинисто-піщано-льодовикові ґрунти та супіщані ґрунти.

Щодо вмісту вологи, то більшість ґрунтів є свіжими (близько 80%). Площі з надмірним зволоженням становлять 4%. Водно-болотні угіддя займають 773 га. Ерозія ґрунтів у лісових масивах не спостерігається.

Ґрунтові води належать до флювіальних льодовикових та алювіальних відкладів середньо-четвертинного віку на глибинах від 0,5 м до 10 м. Рівень підземних вод значно знизився за останні 2-3 роки. З точки зору охорони навколишнього середовища, діяльність підприємства практично не має негативного впливу на режим водних ресурсів та якість води.

Гідрогеологічні умови на території лісгоспу пов'язані з геологічною будовою, тектонікою, фізико-географічними факторами.

З гідрологічної точки зору регіон розташований у місці злиття річок Здвизі та Тетерів.

Північно-західна частина регіону має найнижчу висоту над рівнем моря і тому є вологою. Стоки стікають переважно в неї. З цього ж боку знаходиться водосховище, яке постійно наповнюється водою.

Загальна водність території характеризується середньорічною кількістю опадів, сніговим покривом та глибиною промерзання ґрунту.

Перелік річок наведено в таблиці в Додатку 2. Загальна площа вод на території земель ведення лісового господарства невелика що становить 20,5 га. Площа боліт – 775,2 га.

2.3. Програма та методика проведення досліджень

Програма проведення досліджень

Дослідження щодо оцінювання впливу на довкілля господарської діяльності філії «Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України» Київської проводили протягом 2021 – 2023.

Дослідницька програма включала в себе:

- статистична (виробнича та фінансова) звітність;
- облік лісових ресурсів (лісопродукції), що виходять з лісу;
- обстеження лісу на наявність шкідників та хвороб;
- видозміна параметрів лісового фонду;
- Перевірка дотримання чинного законодавства при здійсненні лісогосподарської діяльності (наприклад, перевірки, обстеження, акти сертифікації лісосік).
- Стан лісів з особливою природоохоронною цінністю;
- Лісовий моніторинг;
- Детальне вивчення спеціального використання лісових ресурсів під час лісозаготівель як фактору впливу на довкілля;
- Визначення характеру впливу на водні ресурси та висвітлення заходів, що вживаються підприємством для запобігання негативному впливу своєї діяльності на водні ресурси;

- Визначення характеру негативного впливу діяльності на ґрунтовий покрив та висвітлення заходів, що вживаються для запобігання негативному впливу на ґрунтовий покрив;
- Визначення значущості впливу на навколишнє середовище (за тривалістю, інтенсивністю та тяжкістю);
- Формулювання висновків та рекомендацій.

РОЗДІЛ 3.

ФАКТОРИ ДОВКІЛЛЯ, ЯКІ ВІРОГІДНО ПІДЛЯГАЮТЬ ВПЛИВУ З БОКУ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОПИС ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ, НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ

3.1. Негативні впливи на довкілля при здійсненні планованої діяльності на території філії «Тетерівське лісове господарство»

Для господарської діяльності, включаючи суцільні рубки головного користування та санітарні рубки, вплив на площу лісового фонду лісгоспу є незначним.

Згодом, протягом максимум семи років, вирубані деревостани будуть відновлені основними лісоутворюючими породами і переведені в землі, вкриті лісовою рослинністю.

Під час запланованої діяльності на пропонованій території матиме місце короткочасний, локальний вплив на ґрунти, гідрологічний режим, рослинність і тваринний світ, особливо під час проведення суцільних рубок площею 1,1-3,0 га.

Перелік можливих негативних впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, передбачені заходи щодо їх пом'якшення, перелік основної документації за результатами моніторингу та оцінка впливу (залишкова) представлені в наступній таблиці в Додатку 3.

При проведенні лісозаготівельних робіт основними джерелами забруднення повітря є двигуни автомобілів, тракторів, бензопил і кущорізів.

Вони викидають шкідливі сполуки:

- 1) вуглекислий газ, водяну пару, водень і кисень;
- 2) оксид вуглецю
- 3) оксиди азоту
- 4) вуглеводні
- 5) альдегіди
- 6) сажа.

Кількість шкідливих речовин, що викидаються, залежить від об'єму двигуна, технічного стану техніки та якості пального.

Філія використовує машини та механізми у справному технічному стані, проводить планові огляди, своєчасно замінює зношені деталі та використовує якісні паливно-мастильні матеріали.

При проведенні рубок догляду за лісом значна частина деревини перевозиться кіньми або заноситься на ділянку робітниками. Враховуючи вищезазначене, очікуються допустимі викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря.

Стаціонарні джерела викидів в атмосферне повітря під час провадження планованої діяльності відсутні.

Екологічний податок за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря пересувними джерелами забруднення, у разі їх використання, утримується під час реалізації пального та сплачується до бюджету.

Пилове забруднення зумовлене зносом дорожнього покриття та гумових шин транспортних засобів, відкладенням осаду та пилу на дорожньому покритті колесами транспортних засобів, а також ґрунтовими дорогами з сухим верхнім шаром ґрунту.

На інтенсивність пилоутворення впливають фізико-механічні властивості матеріалу, стан дорожнього покриття, швидкість і тип руху транспорту, його габарити і маса, а також погодно-кліматичні умови місцевості, де розташована дорога. Філія використовує ґрунтові дороги лісового господарства (273 км) та дороги загального користування з твердим покриттям (53 км).

Забруднення повітря пилом є тимчасовим і локалізованим. Тому рівні забруднення не оцінюються і не вимагають спеціальних заходів для зменшення вмісту пилу в повітрі. Уздовж залізниць і національних доріг визначені спеціальні захисні лісосмуги шириною 50 метрів. На цих територіях заборонені великі лісозаготівлі.

Основним потенційним впливом на водні об'єкти є забруднення водотоків відходами виробництва, поверхневий стік з доріг та порушення гідрологічного режиму.

Лісозаготівельні роботи можуть призвести до зміни системи рівня ґрунтових вод у поверхневому шарі ґрунту, що спричинить підняття рівня ґрунтових вод і потенційне підтоплення та затоплення прилеглих територій. Другим наслідком підвищення рівня ґрунтових вод є зміна біоценозу (складу флори і фауни).

Територія філії має добре розвинену гідрологічну систему. Негативний вплив на водні ресурси мінімізується чинним законодавством, яке забороняє проведення основних лісозаготівельних робіт поблизу водних об'єктів під час лісозаготівельних робіт. З метою запобігання забрудненню, замуленню та виснаженню водних об'єктів, а також для захисту середовища існування флори і фауни, території, прилеглі до водних об'єктів, є особливо охоронюваними лісовими територіями.

На територіях, прилеглих до цих водних об'єктів, виділені особливо охоронювані лісові території. На цих територіях заборонена лісозаготівля.

Існує ризик ущільнення ґрунту транспортними засобами при виконанні деяких операцій технологічного процесу під час проведення рубок головного користування, рубок формування і оздоровлення лісів та лісовідновлення.

Ризик ущільнення ґрунту вважається незначним, оскільки використовуються колісні транспортні засоби вагою менше 10 тонн.

Механізована оранка може призвести до забруднення ґрунту та надр через можливі витоки та розливи паливно-мастильних матеріалів з обладнання та транспортних засобів.

Очікується, що такий потенційний вплив на ґрунти буде локалізованим і незначним. За період проведення аудиту (з 2000 року) не було зафіксовано забруднення ґрунту внаслідок розливу паливно-мастильних матеріалів.

Існує ймовірність незначного забруднення ґрунту паливно-мастильними матеріалами. Щоб запобігти цьому, паливно-мастильні матеріали повинні

зберігатися в спеціальних ящиках, а заправка бензопил повинна здійснюватися в місцях зі спеціальним обладнанням на поверхнях, де паливно-мастильні матеріали не можуть проникати в ґрунт. Машини, що використовуються в лісі, не повинні витікати мастилом або паливом.

Якщо такі витіки все ж сталися, їх необхідно зібрати за допомогою абсорбентів (тирси). На кожну одиницю техніки, що використовується в лісі, повинен бути передбачений один мішок абсорбенту. Використані абсорбенти повинні бути зібрані і вивезені з лісової території та утилізовані в екологічно безпечний спосіб.

Ця процедура також стосується промислових і побутових відходів, що утворюються під час лісогосподарської діяльності. Їх слід збирати і зберігати в окремих контейнерах на спеціальній території та вивозити з лісу після закінчення робіт.

Цей порядок поширюється на промислові та побутові відходи, що утворюються під час лісогосподарської діяльності. Вони повинні збиратися, зберігатися в окремих контейнерах у спеціальних місцях і вивозитися з лісу після завершення робіт.

Станом на 1 січня 2003 року на території Тетерівського лісництва виявлено 36,6 га лісу, забрудненого радіонуклідами понад 10 Кі/кв.км, які відносяться до зони забруднення 1 (квартали 16, 12, 17, 19 і 28, види 1, 12-14). Лісогосподарська діяльність у цій зоні заборонена, а ділянки віднесені до категорії особливо захисних лісів.

Хімічного забруднення на території філії не виявлено. Під час запланованої діяльності не очікується виникнення небезпечних інженерно-геологічних процесів чи явищ або інших факторів, що впливають на стан ґрунтів.

Рельєф місцевості, де буде проводитися діяльність, рівнинний, тому ерозійні процеси не є значними. Запланована діяльність не призведе до змін місцевого ландшафту.

Оптимізація стандартів ведення лісового господарства, обмеження лісосік, дотримання сезонів лісозаготівлі, заборон і обмежень на особливо охоронюваних територіях, виділення лісосік та виділення важливих біотопів і об'єктів для таксації дозволить зберегти оптимальну видову і вікову структуру лісу, захистити місця існування рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин, а також мінімізувати негативні впливи діяльності. Може бути досягнуто.

Оскільки шум, спричинений лісогосподарською діяльністю, є фактором занепокоєння для тварин під час окоту, навколо місць гніздування птахів і місць проживання тварин з 1 квітня по 15 червня буде встановлена зона "тихого сезону", під час якого не буде проводитися ніякої діяльності.

Негативного впливу на умови життя місцевих жителів не буде. Запланована діяльність не становить загрози для здоров'я населення.

Реалізація запланованої діяльності не спричинить екологічно шкідливого впливу на промисловість, сільське господарство, громадські та житлові об'єкти, наземні та підземні споруди та інші елементи довкілля.

Громадськість інформується про заплановану та реалізовану діяльність шляхом проведення зустрічей і зборів з місцевими органами влади, засобами масової інформації та працівниками компанії, які представляють місцеву громаду.

3.2. Вплив господарської діяльності на флору, фауну та рідкісні зникаючі види

За лісорослинним районуванням територія лісництва належить до зони мішаних лісів Центрального Полісся. Більша його частина розташована в Київсько-Чернігівському районі Полісся.

Основними типами лісу є сирі дубово-соснові субори (B₂- ДС) та сирі березово-дубово-соснові субори (C₂- ГДС).

Рослинний світ на території Тетерівського лісництва Державного підприємства "Українське лісове господарство" дуже багатий і різноманітний: близько 600 видів судинних рослин, 130 видів мохоподібних, 370 видів водоростей, 140 видів лишайників та 40 видів грибів. Із загального рослинного

різноманіття налічується близько 100 видів лікарських рослин. Бджільництво популярне завдяки великій кількості нектароносних рослин.

У регіоні мешкає близько 40 видів ссавців, 180 видів птахів, 7 видів рептилій, 10 видів земноводних, 15 видів риб і 530 видів комах. Це лише приблизна кількість видів за різними джерелами.

Ліси населяють ссавці, які відносно добре пристосовані до присутності людини. До них відносяться дикі свині, олені, білохвості олені, їжаки, кроти, борсуки та ондатри. Також поширені бобрі, подекуди є їхні сліди у вигляді невеликих гребель і нір. Основними прісноводними видами риб є щука, окунь, карась, головень, плітка, товстолобик і в'юн. Фауна комах представлена лісовими, луговими, водними та напівводними комахами, типовими для поліської спільноти.

Згідно з даними обліку мисливських угідь, середня чисельність мисливських тварин на 1 000 га на території лісгоспу є такою.

Чисельність мисливських тварин на 1 000 га є такою :лось – 2; олень – 4 ;дикий кабан – 1; козуля – 14 голів; заєць-русак – 11 голів; бобер - 1 голова; Тхір лісовий - 1 голова; куниця лісова – 1 голова; лисиця - 1 голова.

У 2017 році популяція диких свиней різко скоротилася внаслідок африканської чуми свиней.

3.2.1. Рідкісні і зникаючі види рослин і тварин

1. для оцінки впливу на рідкісні види флори і фауни, занесені до Червоної книги України, лісгосподарським підприємством було зроблено наступне

- Розроблено перелік рідкісних і зникаючих видів, які можуть зустрічатися на території підприємства,

- визначено потенційні місця існування цих видів; та

- Визначити заходи для захисту цих видів.

Перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів флори і фауни на території ДП "Тетерівське лісове господарство" Державного підприємства "Лісове господарство України" підготовлено на основі офіційно діючого документа "Червона книга України". Цей список постійно оновлюється

та переглядається. На основі інформації про місця перебування рідкісних видів складено перелік характерних ключових оселищ видів, занесених до Червоної книги. Для потенційних об'єктів, занесених до Червоної книги, розроблено заходи щодо збереження цих видів.

Рідкісні та зникаючі види флори і фауни на території ДП "Тетерівське лісове господарство" Державного підприємства "Лісове господарство України" наведені в Додатку 4.

Статус 2 - зникаючі види, що перебувають під загрозою зникнення і не здатні до відтворення без спеціальних заходів;

3 - вразливі види, можуть бути віднесені до категорії "зникаючих" у найближчому майбутньому, якщо чинники, що впливають на їхній статус, продовжуватимуть діяти; та

4 - рідкісні види з невеликими популяціями, які наразі не віднесені до категорії зникаючих або таких, що перебувають під загрозою зникнення.

Перелік заходів, розроблених на основі вивчення біологічних та екологічних особливостей видів, представлений у розділі 3.3.

3.3. Рекомендаційні заходи, направлених на запобігання, зменшення, негативного впливу на довкілля, та рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин на території філії «Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Передбачено комплекс проектних, технічних та організаційних рішень, спрямованих на попередження, запобігання, уникнення, зменшення та усунення значних негативних впливів на довкілля, забезпечення нормативного стану довкілля та його безпеки під час проведення лісозаготівельних робіт, а також на екологічну безпеку території після завершення робіт. Для захисту лісових земель та ґрунтів від пошкодження машинами, філії повинні

1. оптимізувати кількість трельовальних шляхів та навантажувальних майданчиків (площа трельовальних шляхів та навантажувальних майданчиків не повинна перевищувати 15% від площі лісосіки)

2. трелювання лісопродукції тракторами при низькому тиску на ґрунт

3. ділянки з вологими або мокрими ґрунтами будуть розроблятися в період зимових морозів

4. сильне перезволоження ґрунту перериває рубку; 5. використання лісопродукції тракторами з низьким тиском на ґрунт; 6. використання лісопродукції тракторами з низьким тиском на ґрунт; та

5. трелювання та вивезення деревини слід здійснювати трелювальними коліями або існуючими дорогами на піднятому транспортному засобі з навісним обладнанням, не допускаючи розривання лісової підстилки та пошкодження ґрунту

6. впроваджувати техніку для навантаження і розвантаження деревини транспортними засобами, обладнаними гідроманіпуляторами

7. заправка, ремонт і технічне обслуговування транспортних засобів здійснюється в гаражі.

Для потенційних місць існування видів, занесених до Червоної книги, розроблені природоохоронні заходи. Заходи розроблені на основі дослідження біологічних та екологічних особливостей видів.

Заходи, що застосовуються на підприємствах.

1. збереження земель лісогосподарського призначення.

2. охорона ключових оселищ біотопу.

3. охорона ділянок, важливих для виживання виду.

4. збереження популяцій.

Заходи щодо збереження рідкісних або зникаючих видів можуть бути вжиті лише в разі їх виявлення під час спеціальних досліджень або при відведенні лісосік чи таксації.

Якщо вид виявлено, його місцезнаходження (гніздо, нора, біотоп тощо) має бути позначене на місцевості, занесене до книги рідкісних і зникаючих видів та включене до технічної карти освоєння лісосіки як неексплуатаційна ділянка. При проведенні лісозаготівель підприємство забезпечує збереження

грунтового та наземного покриву на ділянках, де мешкає вид, а також мертвої деревини як субстрату для росту та розмноження організму.

Філія не проводить рубок на ділянках, де виявлені рідкісні види рослин і тварин, занесені до Червоної книги України, а на ділянках, де у 2023 році були завершені рубки, червонокнижні види відсутні.

ВИСНОВКИ

1. Рівень ґрунтових вод значно знизився за останні два-три роки. З точки зору охорони навколишнього середовища, діяльність лісгоспу майже не має негативного впливу на режим водних ресурсів та якість води.

2. Короткостроковий і локальний вплив на ґрунти, гідрологічний режим, рослинність і тваринний світ в межах планованої території буде мати місце в ході планованої діяльності, особливо під час суцільних рубок площею 1,2-3,2 га.

3 Основним потенційним впливом на водні об'єкти є забруднення водотоків відходами виробництва, поверхневий стік з доріг та порушення гідрологічного режиму.

4. Лісгосподарська діяльність може призвести до зміни системи рівня ґрунтових вод у поверхневому шарі ґрунту, що, в свою чергу, призведе до підвищення рівня ґрунтових вод і потенційного підтоплення та затоплення прилеглих територій. Другим наслідком підвищення рівня ґрунтових вод є зміна біоекосистеми (флори і фауни).

5. Під час реалізації запланованої діяльності не відбудеться неминучих змін, тобто виснаження або деградації домінуючого рослинного або тваринного складу, а вплив запланованої діяльності на ґрунт є екологічно прийнятним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Національні закони та кодекси, які стосуються ведення лісового господарства

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 26 червня 1991 року за №1268-ХІІ.
2. Закон України «Про тваринний світ» від 13 грудня 2001 року за №2894-ІІІ.
3. Закон України «Про рослинний світ» від 9 квітня 1999 року за №591-ХІV.
4. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» від 22 лютого 2000 року № 1478-ІІІ.
5. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16 червня 1992 року за № 456- ХІІ.
6. Закон України «Про охорону праці» від 10 жовтня 1992 року за №2695-ХІІ.
7. Закон України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 за №2461-ХІІ.
8. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 за № 322- VIII.
9. Закон України «Про Червону книгу України» від 7 лютого 2002 року № 3055- ІІІ.
10. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24 червня 2004 року за № 1864-ІV.
11. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 грудня 2005 року № 3200- ІV.
12. Лісовий кодекс України від 8 грудня 2006 року.
13. Водний кодекс України від 6 червня 1995 року.
14. Земельний кодекс України від 26 жовтня 2001 року.
15. Податковий кодекс України від 4 грудня 2011 року.
16. Закон «Про ратифікацію Конвенції про захист біологічного різноманіття» від 30 листопада 1995 року, №258/95 – ВР. 143.
17. Закон «Про приєднання України до Конвенції 1977 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі» від 30 жовтня 1997 року, №436/97-ВР.
18. Закон «Про ратифікацію Рамкової Конвенції про зміни клімату» від 30 жовтня 1997 року, №436/97 – ВР.
19. Закон України «Про приєднання до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення» від 13.03.2000.
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2010 року за № 364 «Про затвердження Правил рубок головного користування».

21. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 1996 року за № 556 «Про затвердження Санітарних Правил в лісах України в редакції ПКМ України від 26.10.2016 року №756.

22. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 травня 2008 року за № 73 «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок».

23. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 березня 2008 року за № 304 «Про затвердження Правил відтворення лісів».

24. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 лютого 1997 року за № 188 «Про затвердження Правил заготівлі живиці в лісах України».

25. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квітня 1997 року за № 500 «Про затвердження Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України».

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 травня 1998 року за № 441 «Про концепцію збереження біологічного різноманіття України».

27. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2010 року за № 97 «Про затвердження Положення про державну лісову охорону».

28. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 травня 2008 року за № 76 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів».

29. Постанова Кабінету Міністрів України від 12,03, 2007 року за № 725 «Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів».

30. Наказ Міністерства лісового господарства України від 9 червня 2000 року за № 64 «Про затвердження Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів».

31. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 28 грудня 2003 за № 27 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в лісах України».

32. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 21 грудня 2010 за № 36 «Про затвердження Правил рубок головного користування».

33. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 21.11.2013 № 405 «Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України».

34. Наказ Держнаглядохоронпраці від 27 квітня 2006 року за № 67 «Норми безоплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту».

35. Наказ Держнаглядохоронпраці від 14 липня 2006 року за № 120 «Правила охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості».